

XVI *Certamen Lucretianum* 2016

L'anima non può sopravvivere alla morte del corpo

L'âme ne peut pas survivre à la mort du corps

The soul can not survive the death of the body

Quare etiam atque etiam resoluta corporis omni
tegmine et eiectis extra vitalibus auris
dissolvi sensus animi fateare necessest
atque animam, quoniam coniunctast causa duobus.
Denique cum corpus nequeat perferre animai
discidium, quin in taetro tabescat odore,
quid dubitas quin ex imo penitusque coorta
emanarit uti fumus diffusa animae vis,
atque ideo tanta mutatum putre ruina
concliderit corpus, penitus quia mota loco sunt
fundamenta foras manant animaeque per artus
perque viarum omnis flexus, in corpore qui sunt,
atque foramina? Multimodis ut noscere possis
dispertitam animae naturam exisse per artus
et prius esse sibi distractam corpore in ipso,
quam prolapsa foras enaret in aëris auras.
Quid dubitas tandem quin extra prodita corpus
inbecilla foras in aperto, tegmine dempto,
non modo non omnem possit durare per aevom,
sed minimum quodvis nequeat consistere tempus?

XV Certamen Lucretianum 2015

Una inderogabile legge di natura rende impossibile l'ibridazione fra specie diverse

Nell'ambito della dottrina atomistica, pur postulando che la realtà sia generata dalla mescolanza di primordia rerum, Lucrezio precisa che le combinazioni non sono infinite, ma sono circoscritte da una inderogabile legge di natura, come dimostrano argomenti di carattere scientifico.

Nec tamen omnimodis conecti posse putandum est
omnia [primordia rerum]; nam volgo fieri portenta videres,
semiferas hominum species existere et altos
interdum ramos eigni corpore vivo
multaque conecti terrestria membra marinis,
tum flammam taetro spirantis ore Chimaeras
pascere naturam per terras omniparentis.
Quorum nil fieri manifestum est, omnia quando
seminibus certis certa genetrice creata
conservare genus crescentia posse videmus.
Scilicet id certa fieri ratione necessust.
Nam sua cuique cibus ex omnibus intus in artus
corpora discedunt conexaque convenientis
efficiunt motus; at contra aliena videmus
reicere in terras naturam, multaque caecis
corporibus fugiunt e corpore percita plagis,
quae neque conecti quoquam potuere neque intus
vitalis motus consentire atque imitari.
Sed ne forte putes animalia sola teneri
legibus his, quaedam ratio res terminat omnis.

Consegne: traduzione e commento linguistico e/o storico e/o letterario e/o filosofico e/o estetico.

XIV Certamen Lucretianum 2014

La relazione fra la vita umana e il tempo eterno

Denique tanto opere in dubiis trepidare periclis
quae mala nos subigit vitae tanta cupido?
Certe equidem finis vitae mortalibus adstat
nec devitari letum pote, quin obeamus.
Praeterea versamur ibidem atque insumus usque
nec nova vivendo procuditur ulla voluptas;
sed dum abest quod avemus, id exsuperare videtur
cetera; post aliud, cum contigit illud, avemus
et sitis aequa tenet vitae semper hiantis.
Posteraque in dubiis fortunam quam vehat aetas,
quidve ferat nobis casus quive exitus instet.
Nec prorsum vitam ducendo demimus hilum
tempore de mortis nec delibare valemus,
quo minus esse diu possimus forte preempti.
Proinde licet quod vis vivendo condere saecla,
mors aeterna tamen nihilo minus illa manebit,
nec minus ille diu iam non erit, ex hodierno
lumine qui finem vitae fecit, et ille,
mensibus atque annis qui multis occidit ante.

Consegne: traduzione e commento linguistico e/o storico e/o letterario e/o filosofico e/o estetico.

XIII Certamen Lucretianum 2013

Spiegazione scientifica del sonno

Nunc quibus ille modis somnus per membra quietem
inriget atque animi curas e pectore solvat,
suavidicis potius quam multis versibus edam,
parvus ut est cycni melior canor, ille gruum quam
clamor in aetheriis dispersus nubibus austru. 5
Tu mihi da tenuis auris animumque sagacem,
ne fieri negites quae dicam posse retroque
vera repulsanti discedas pectore dicta,
tutemet in culpa cum sis neque cernere possis.
Principio somnus fit ubi est distracta per artus 10
vis animae partimque foras eiecta recessit
et partim contrusa magis concessit in altum;
dissolvuntur enim tum demum membra fluuntque.
Nam dubium non est, animai quin opera sit
sensus hic in nobis, quem cum sopor impedit esse, 15
tum nobis animam perturbatam esse putandumst
eiectamque foras, non omnem; namque iaceret
aeterno corpus perfusum frigore leti.
Quippe ubi nulla latens animai pars remaneret
in membris, cinere ut multa latet obrutus ignis, 20
unde reconfdari sensus per membra repente
possit, ut ex igni caeco consurgere flamma?

Analisi morfosintattica

vv. 1-2: che proposizioni sono *quibus ... inriget ... solvat*?; v. 14: che proposizione è *quin ... sit*? v. 17: spiega il congiuntivo *iaceret*; v. 22: spiega il valore di *ut*.

Interpretazione complessiva ed approfondimenti

Svolgi la contestualizzazione filosofico-letteraria del brano in max 20 righe.

XII *Certamen Lucretianum* 2012

Gli ipocriti si servono di Epicuro per coprire i propri eccessi con il velo della filosofia

At contra sapientium remissae voluptates et modestae sunt compressaeque et vix notabiles, ut quae neque accersitae veniant nec, quamvis per se accesserint, in honore sint neque ullo gaudio percipientium exceptae; miscent enim illas et interponunt vitae ut ludum iocumque inter seria. Desinant ergo inconvenientia iungere et virtuti voluptatem implicare, per quod vitium pessimis quibusque adulantur. Ille effusus in voluptates, ructabundus semper atque ebrius, quia scit se cum voluptate vivere, credit et cum virtute (audit enim voluptatem separari a virtute non posse); deinde vitiis suis sapientiam inscribit et abscondenda profitetur. Itaque non ab Epicuro impulsus luxuriantur, sed vitiis dediti luxuriam suam in philosophiae sinu abscondunt et eo concurrunt ubi audiant laudari voluptatem. Nec aestimant voluptas illa Epicuri quam sobria ac sicca sit, sed ad nomen ipsum advolant quaerentes libidinibus suis patrocinium aliquod ac velamentum.

(Seneca)